

Nepazaudēt savējos

Guntars Gūte

Janvārī notikušajā Latvijas Lauksaimniecības kooperatīvu asociācijas piena grupas sēdē izskanēja skarba prognoze, kas liek aizdomāties – cik lielā mērā Latvijas ierēdniecība un politiķi ir gatavi aizstāvēt mūsu valsts uzņēmēju, lauksaimnieku, beigu beigās – katra individuālā cilvēka intereses.

«Slaucamo govju skaita samazināšanās, jo īpaši situācijā, kad svaigpiena iepirkuma cenas Latvijā sarūk, kamēr ES pieaug, kaut arī govju uzturēšanas izmaksas nebūt nesarūk, bet savukārt lielveikalu plauktos arvien vairāk kļūst importēto piena produktu, ir skaudrs SOS signāls valdībai izstrādāt efektīvu rīcības plānu šīs stratēģiskās nozares izdzīvošanai,» – tāds ir secinājums no sanāksmes, par ko raksta žurnāls *Dienas Bizness*.

Savukārt vakar parādījās ziņa, ka gadījumā,

ja martā piepildīsies sliktākās prognozes un piena iepirkuma cena pietuvosies kritiskajai robežai – 25 centiem par litru –, piena ražotāji ir gatavi plašām protesta akcijām, līdz pat piena izliešanai pie valdības mājas Rīgā.

Protams, ir savi ekonomiski izskaidrojumi iemesliem, kādēļ Latvijā svaigpiena iepirkuma cena ir teju divreiz zemāka nekā Polijā vai Vācijā, – viens no faktoriem ir saražotā piena apjomu būtisks pārsvars pār vietējam pārstrādes un patēriņa jaudām. Tikpat skaidrs, ka daļa piena ražotāju produktu pārdod uzpircējiem, kuri to pārdod tālāk citu ES valstu pārstrādātājiem, tādējādi nereti nopelnot kaut nedaudz vairāk nekā tad, ja pienu pārdotu tepat Latvijā.

Taču nianse ir citā apstākļi – ja tiešām piepildīsies piensaimnieku drūmās prognozes, realitāte var izrādīties daudz skaudrāka, nekā šodien to spējam apzināties, – izbeidzoties piena ražošanas nozarei, diezgan

ticami, ka pa to pašu ceļu dosies liela daļa vietējo pārstrādātāju. Tas savukārt nozīmē – veikalos aizvien vairāk dominēs importētie piena produkti, kas šobrīd vietējos ražojumus cīnā par pircēju izkonkurē ar zemāku cenu. Taču paskatoties tālākā nākotnē – pienākot brīdim, kad vietējie ražojumi būs liels retums, diez vai poļu vai vācu piena produktu ražotājs turpinās piedāvāt tikpat lētu biezpienu, diezgan paredzami, ka līdz ar konkurences mazināšanos importētā biezpiena cena sāks kāpt uz augšu, pat varbūt krietni pārsniedzot saprātīgas cenas robežas, un attiecīgi mēs būsime spiesti maksāt šo lielo cenu, jo alternatīvas nebūs.

Sagaidāmais rezultāts – ļoti dārgi maksāsim par svešu produktu, bet nauda iekritīs turīga vācu piensaimnieka makā, sekmējot Vācijas ekonomiku, kamēr pašu uzņēmīgiem cilvēkiem Latvijā darba nebūs. Un, starp citu, – šādā kontekstā runa jau nav tikai par pienu.●

Sagaidāmais rezultāts – ļoti dārgi maksāsim par svešu produktu

▲ **GATAVO** ārkārtējo situāciju cīņai pret mizgraužiem egļu audzēs, bet dabas aizstāvji raizējas, ka ārkārtējās situācijas aizsegā varētu tikt izcirstas arī aizsargājamās dabas teritorijas augošas egles.

GATA BURAVCOVA ZĪMĒJUMS

Ģeopolitika kaimiņu attiecību aizsegā

Andis Sedlenieks

Janvārī Spāniju apmeklēja Francijas delegācija ar valsts prezidentu Emanuelu Makronu priekšgalā, bet par vizītes rezultātu kļuva jaunas starpvalstu jeb Barselonas vienošanās parakstīšana, kuras ietvaros tiek regulēts būtībā viss Parīzes un Madrides attiecību spektrs.

Vienošanās ir trešais šāda veida dokumentu, kuru Francija parakstījusi ar kaimiņiem (un vienlaikus nozīmīgākajām Eiropas Savienības valstīm). 2019. gadā tika parakstīta Āhenes vienošanās ar Vāciju, bet 2021. gadā – Kvirināles vienošanās ar Itāliju. Aiz vienošanos dalībvalstu robežām dokumenti piesaista maz uzmanības, reducējot to noslēgšanu līdz kaimiņattiecībām. Vienlaikus jebkurš liels aptvēruma dokuments satur arī ģeopolitiskos elementus, bet, ja vienošanos slēgšana kļūst par sistēmu, tad var pieļaut, ka ģeopolitikai atvēlēta vismaz tikpat liela nozīme, cik kaimiņattiecībām.

Ir skaidri arī iemesli, kamdēļ īpaši aktīva šajā ziņā ir tieši Francija. Franču eksperti, tostarp atsaucoties uz vēsturisko pieredzi, neslēpj bažas par izmaiņām Vācijas statusā – Berlīnes pieaugošo gatavību uzņemties ne tikai Eiropas ekonomisko, bet arī politisko līderību, tajā skaitā atsakoties no gadu desmitiem pastāvējušiem tabu. Šie centieni ir ar izteiktu noslieci atlantisma (anglosakšu un arī Austrumeiropas) virzienā, kas Parīzē rada aizdomas, ka jau drīzā nākotnē var pienākt brīdis, kad Berlīnei vairāk nebūs vajadzīgs līdzšinējais Vācijas un Francijas tandēms, kura ietvaros jau šobrīd netrūkst

Franču eksperti neslēpj bažas par izmaiņām Vācijas statusā

pretrunu.

Šāda situācija tikmēr nozīmē kā Parīzes sapņa (vai vismaz tajā populārās idejas) par Eiropas ģeopolitisko autonomiju izgaišanu, tā Francijas atstumšanu otrajā plānā Eiropā un rietumu pasaulē, jo vienatnē Parīze līdzsvarot Berlīnes ietekmi nespēs. Attiecīgi tiek virzīta ideja par neformālas koalīcijas izveidi Parīzes vadībā (starp citām valstīm līdzīgu vienošanos nav), kas potenciāli būtu jaunajai Vācijai ekvivalents lielums. Pastāv ticama iespēja, ka tuvākajos gados līdzīgas vienošanās Parīze parakstīs ar vēl vairākām Eiropas valstīm.

Francijai konstrukcija, protams, ir izdevīga – gan tādēļ, ka tiek veidota tās vadībā, gan tādēļ, ka tajā ir iekļauta arī Berlīne, kuras statusa izmaiņas jau raisa pārējo neformālās alianses dalībnieku vismaz neizpratni. Cits jautājums, ka pati konstrukcijas esamība lielā mērā ir atkarīga no tajā iesaistīto valstu līderu politiskās gribas, kuras saglabāšanās vidējā un ilgtermiņā ir neskaidra. Galvenokārt šo pašu līderu neskaidrās politiskās nākotnes dēļ.●

Diena

www.diena.lv

Iznāk kopš 1990. gada 23. novembra
Izdevējs SIA Izdevniecība Dienas bizness
Laikraksta Diena galvenais redaktors **Gatis Madžīņš**

Redaktori

Atis Rozentāls, Jolanta Plauka – Latvija
Guntars Gūte – komentāri, viedokļi
Magda Riekstiņa – ekonomika
Juris Tihonovs – ārzemes
Māris Zembergs – sports
Undīne Adamaite – kultūra
Jegors Jerohomovičs, Undīne Adamaite – KDī, TV Diena, KulturasDiena.lv
Diāna Kārklīņa – šodien, dzīvesprieks, mājdzīvnieki
Sarmīte Māliņa, Dace Eglīte – dizains

Reklāma, sludinājumi, līdzjūtības

Izdevniecības Dienas mediji reklāmas nodaļa

Tālr. 67063181,

e-pasts: pietiekumi@diena.lv

Redakcija Andrejostas 23, Rīga, LV-1045. Tālr. 67063100,

e-pasts: diena@diena.lv

Iznāk katru dienu, izņemot sestdienas, svētdienas un

pirmdienas. Reģistrācijas nr. 000701046

Izdevējs Poligrāfijas grupa Mūkusala. Metiens – 25 000

© Anotāciju un citēšanas gadījumā atsauce ir obligāta, pārpublicēšana tikai ar rakstisku SIA Izdevniecība Dienas mediji atļauju

Būsim pateicīgi saņemt atsauksmes vai ierosinājumus par laikraksta saturu, kā arī tā legādī.
e-pasts: ierosinajumi@dienamediji.lv

Ar abonētu servisu var sazināties darbdienās no plkst. 8.00 līdz 18.00

abone.diena.lv;

tālr. **67000624**
e-pasts: abonementa@dienamediji.lv